

AB kapısında 50. yıl

Ankara'nın, zamanla Avrupa Birliği'ne dönüşecek olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na "ortak üye" oluşunun 50. yılına girdik.

Ama Ankara'nın AB üyeliğini ciddi olarak gündeme almasının başlangıcının, 1987'de merhum Turgut Özal başbakanlığında yaptığı başvuru olduğu unutulmamalı. 1963'te AET'ye ortak üyeliğimizin esas amacı, bir yıl önce ortak üye olan Yunanistan'ın gerisinde kalmamaktan ibaretti.

Zira o sıra Türkiye ithal ikamesi kalkınma stratejisi uyguluyordu ve Türkiye'nin seçkinleri arasında "onlar ortak, biz pazar" zihniyeti egemendi. AB üyeliğinin gerçekten istenmesi için 1980'den itibaren kalkınma stratejisinin liberalleşmesi ve 1980-83 arasındaki askeri rejimin herkese siyasi özgürlük ve demokrasinin değerini öğretmesi gerekecekti.

Evet, Türkiye yarım değil ama çeyrek asırdır AB'nin kapısında. Adaylığa kabulü için 1999'a kadar beklemesi gerekti. Kopenhag siyasi kriterlerini "yeterince" yerine getirmesinden sonra, 2005'te katılım müzakerelerine başladı. 2001-2004 arasında, yani önceki üçlü koalisyon hükümetiyle başlamak ve AKP iktidarında devam etmek üzere benimsediği reformlarla bir "sessiz devrim" gerçekleştirdi. Bunu mümkün kılan, Almanya ve Yunanistan hükümetlerinin 1999'dan itibaren Türkiye'yi dışlama siyasetinden vazgeçmeleri ve bir bütün olarak AB'nin reformlara güçlü destek vermesi, bununla beraber ülke içinde AB üyeliğine desteğin de yüzde 75'e kadar tırmanmasıydı.

Ne yazık ki, müzakerelere başlama kararının hemen ertesinde, AB'de Türkiye'yi üyeliği kabul hevesi dindi. Fransa'da Nicolas Sarkozy, Almanya'da Angela Merkel iktidara geldiler ve Türkiye'ye "imtiyazlı ortaklık" teklif etmeye başladılar. Sorun çözülmeden (kimine göre büyük bir gaflet ile, kimine göre Türkiye'nin yolunu tıkamak için kasıtlı olarak) AB'ye tam üye kabul edilen Kıbrıs Rum Yönetimi üyeliğini sorunun çözümünde avantaj sağlama amacıyla kullanmaya başladı. Yalnız Ankara'nın değil, Türkiye kamuoyunun da AB hevesi kırıldı. Eğer AB tam üyeliğine destek vermeyi sürdürseydi, hiç kuşkusuz yok ki Türkiye çoktan Kopenhag kriterlerinin tümünü yerine getirmiş olurdu.

Bugün katılım müzakerelerinde gelinen nokta şu: 35 fasıldan sadece biri açılıp kapandı. 13 fasıl açıldı. AB Konseyi (gümrük birliği Kıbrıs'a teşmil edilmediği için) 8, Fransa (üyeliğe götüreceği için) 5, Kıbrıs Rum Yönetimi (Ankara tarafından tanınmadığı için) 6, toplamda (bazıları örtüşen) 17 fasıl bloke etti. Geriye kalan açılacak fasıllardan 3'ünün açılmasına AB'ye avantaj sağlayacağı için Ankara yanaşmıyor.

Ankara, Kıbrıs Rum Yönetimi'nin dönem başkanlığı süresince müzakereleri dondurmuştu. Dönem başkanlığını 1 Ocak'tan itibaren İrlanda'nın devralmasını takiben, Türkiye-AB ilişkilerinde sanki bir hareketlenme var. Almanya Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle, "2013'ün ilk yarısında

fasılları Türkiye ile müzakerelere açmalıyız. Aksi takdirde gelecekte Türkiye'ye duyduğumuz ilgi, Türkiye'nin bize duyduğu ilgiden büyük olur..." dedi (22 Aralık). Britanya dışişleri eski bakanı David Miliband, Fransa Başkanı Hollande'ı müzakereleri canlandırmaya çağırdı (Financial Times, 28 Aralık). Dublin Ankara'ya, Paris'ten iki başlığın müzakereye açılabileceğine dair sinyaller geldiğini bildirdiyse de, henüz netlik kazanan bir şey yok.

Benim AB ile ilişkiler konusundaki tavrım yıllar içinde değişmedi. Türkiye, Avrupa'daki barış ve demokrasi kalesine üye olmalıdır. Ne var ki Türkiye'yi kabul veya ret, AB'nin tercihidir. Türkiye için üyelikten çok daha önemli olan Kopenhag kriterlerini yerine getirmektir.

2013-01-05
